

у вищих навчальних закладах, на основі вивчення тенденцій розвитку потреб національного та світового ринків праці. Необхідно переглянути програму підготовки бакалаврів та магістрів напряму «Економіка і підприємництво» з метою укрупнення дисциплін, оскільки на даному етапі, на жаль, ми можемо спостерігати роздрібнення однієї повноцінної навчальної дисципліни на кілька, які по суті можуть бути лише її розділами. Це має негативний вплив для студентів, оскільки завелика кількість дисциплін приводить до перенавантаження; нерідкість у даній ситуації, що один і той же категоріальний апарат розглядається у кількох дисциплінах при тому у різних інтерпретаціях. Необхідно зробити акцент на тих дисциплінах, без яких неможливо здійснювати практичну діяльність, оскільки на даний час спостерігається слабе поєднання матеріалу, що викладається, з реальним життям. Проаналізувавши навчальні програми та стратегію навчання у західних ВНЗ, можна зробити висновок про націленість усіх ланок системи на кінцевий результат навчання — працевлаштування випускників за фахом в умовах жорсткої конкуренції.

Лише за умови освіченого суспільства можливо вирішити пріоритетні завдання розвитку держави. Саме через систему освіти можливе забезпечення відтворення і розвитку інноваційного потенціалу економіки, формування кадрової інфраструктури, яка відповідала б сучасним технологіям, становлення потужного середнього класу.

О. І. Колядич, старш. викл.,
кафедра економічної історії та історії економічних учень

«НОМО АCADEMICUS» І ЙОГО СИСТЕМА ЦІННІСНИХ СУДЖЕНЬ

Університетський працівник («homo academicus» за термінологією П. Бурдьє) і, насамперед, викладач є центральним суб'єктом такого соціального інституту, як університет. Позиціонування викладача в університетському середовищі впливає, у першу чергу, з його уособлення як учасника і носія високої культури, внутрішніх переконань та зобов'язань перед суспільством у цілому.

Комунікаційною ланкою між викладачем і студентом виступають ціннісні судження обох суб'єктів. Проте ціннісні судження ви-

кладача мають свій беззаперечний вплив на формування системи цінностей студента. Однак подібне твердження потребує перевірки з точки зору демократичності та толерантності у відносинах між головними дійовими особами навчально-виховного процесу.

На погляд Дж. Харасанї: «ціннісні судження визначаються як схвальні або несхвальні, а також такі, що претендують на об'єктивне обґрунтування» [1].

Ми можемо виявити свій власний смак до певної страви, без претензії на об'єктивність судження про неї, тоді як шеф-повар з досвідом був би ближчим до об'єктивності. Або, коли певний суб'єкт вказує на те, що знищення Сталіним мільйонів невинних людей є грубим порушенням моралі, то є усі підстави вважати його думку об'єктивною, оскільки його ціннісні судження співпадають з ціннісними устоями цивілізації. Таким чином, досвід викладача та його обізнаність у певній галузі науки і дія за установленими шаблонами у продукуванні і спрямуванні власних ціннісних суджень до студента, здавалося б надає усі підстави останнім сприймати ці судження як об'єктивні або близькі до таких. В цьому відношенні приведений «стандартний набір» якостей викладача можна прирівняти до «стандартного набору» характеристик закладених у відому в економічній теорії модель «homo economicus», у розумінні їх раціональної вузькості, якій на сучасному етапі протиставляється модель «homo institutions», структурним елементом якої є «homo academicus».

На сьогоднішній день обмеженість «викладацького раціоналізму» повинна бути розірвана реаліями універсалізації світосприйняття нового покоління студентства. Відхід від консервативного мислення та відповідних ціннісних суджень людини академічної, сформованої в інституціональному середовищі радянської тоталітарної системи на сьогоднішній день є об'єктивною необхідністю. Сучасне покоління молоді, кращі представники якого поповнюють студентське середовище все більше налаштовується на креативне неприйняття всього того, що «відгонить» апробованою ідеєю, традицією, посередньою структурою. Як зазначає Х. Кортасар, при змалюванні інституціональної людини ХХІ ст.: «Її знання активне, не сумірне і не закуте в кайдани... інша тайна... свобода утворюється в ній» [2]. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні нової постаті — «homo academicus», тобто людини університетської, наділеної новими якостями, співвимірними з реаліями розвитку сучасної цивілізації.

Феномен «homo academicus» (в нашому розумінні, насамперед, викладача) як центрального суб'єкта сучасного університет-

ського середовища, повинен визначатися рядом аспектів та притаманних йому характеристик, а саме:

- людини, яка уособлює соціальні риси, визначені невіддільним від неї інституціональним середовищем;
- людини, наділеної системним уявленням про світ;
- свідомості і творчості у цілеспрямованому творенні «*homo academicus*» нової предметності та поля буття;
- сумісності і сучасності у співвідношенні з еволюцією природи та суспільства в часі;
- широти діапазону у прийнятті рішень на основі революційних ціннісних суджень;
- наявності інституціональної компетентності викладача, що сприятиме ефективності процесу подальшої соціальної, економічної та політичної адаптації випускника ВНЗу до інституціонального середовища;
- здатність до креативної, експериментальної діяльності з можливістю подолання дослідницької рутини.

Література

1. Дж. Харасаньї. Ценностные суждения / Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмана: Пер. с англ. / Науч. ред. В. С. Автономов. — М.: ИНФРА-М, 2004.
2. Кортасар Х. Модель для игры. — М.: ЭКСМО; СПб.: Домино, 2004.

Л. В. Корват, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології

ДИДАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Дидактичні дослідження показують, що проблема підвищення ефективності навчальної діяльності може успішно вирішуватися добре організованою самостійною роботою студентів, що вимагає наявності навчальних завдань, які задаються викладачами та безпосередньо самостійною роботою студентів по їх виконанню. Дидактичні завдання є важливою складовою навчальної діяльності і посідають особливе місце в її реалізації.

Роль дидактичних завдань у навчальній діяльності є багатогранною. З однієї сторони, дидактичні завдання є складовою змі-